

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum pueri qui ex Adam in statu innocentiaë nascerentur plenam rerum
omnium scientiam habuissent, sicut & Adam habuit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

ram cum hoc solū sit aīalis rōnalis . Et ideo oportet dicere, qđ nō creditur mulier serpenti vsum loquendi accepisse fm naturā suam, sed secundu ali- quam virtutem in eo occulte interius operantem, nec contulit an esset a Deo, veta damone.

AD QVARTVM dicendū, qđ rō illa sic intelligēda est, quare in spē serpētis apparuerit, nō qđ deprehē- di nō posset in quacumq; specie appareret: sed quia in tali specie apparēs facilius poterat deprehēdi.

AD QVINTVM dicēdū, qđ mulier speravit se aliquo mō posse cōsequi, qđ serpēs pmisit, & creditur hoc aliquo mō esse possibile, & in hoc seducta fuit fm Ap. 1. Thim. 2. sed istam seductionē præcessit qđ- dam mentis elatio, qua suam excellentiam inordin- ate appetijt, quā concepit statim ad verba serpen- tis: sicut homines frequenter ad verba adulatoria supra seipos efferunt. Et hæc quidē elatio præce- dens fuit excellentiæ propriæ in generali, quæ est primum peccatum, quod consecuta est seductio, quia creditur esse verum, qđ serpēs dicebat, & sic consecuta est elatio, qua determinate hanc excellē- tiam appetijt, quam serpens promittebat.

AD SEXTVM dicēdum, qđ intellectus hominis in statu innocentie indigebat deliberatione ne incide- ret in errorem, sicut indigebat comestione, ne cor- pus eius deficeret. Erat autē ita recte deliberationis, vt deliberatio posset omnē errorē vitare: sicut co- medēdo omnē defectū corporalē, vnde sicut si nō comederet, peccaret omittēdo, ita si nō deliberaret cum tēpus esset, & sic error peccatum sequeretur.

AD SEPTIMVM dicendū, qđ sicut hō in statu innocentie defendebatur a passione corporali intrin- seca, sicut est febris, & hmōi, per efficaciam naturæ: ab exteriori autē sicut est percussio, vel vulnus, nō ex aliqua virtute interiori, cum nō haberet dotē im- passibilitatis, sed ex providētia diuina, quæ eum ab omni nocimento seruabat immundē: ita etiā ab il- la deceptione qđ interius contingit, cū aliq; p seipsū paralogizat, defendebatur vigore propriæ rōnis: ab exteriori autē deceptione defendebat auxilio diui- no, qđ sibi ad oīa necessaria tūc aderat, demonibus

autem non adest, & propter hoc decipi possunt.

AD OCTAVVM dicendū, quod actus momenta nei simul dum esse incipiunt, suum effectum habēt: sicut in eodem instanti quo aer illuminatur, oculus videt. vnde cum motus voluatis in quo pri- mo consistit peccatum sit in instanti, in eodem in- stanti quo peccauit fuit a statu innocentie destitu- tus, & sic decipi potuit in illo instanti.

AD NONVM dicendū, qđ Damasc. dicit de fallacia primi hominis qua in ipso peccato deceptus ē, qđ quidē peccatū nouiter plasmatus commisit, nō enim diu in statu innocentie perseverauit.

AD X. dicēdū, qđ ex hoc, qđ aīa hominis in statu innocentie cōiuncta erat summo bono, nō pote- rat aliq; defectus in homine esse quādiu talis cōi- iunctio continuaret: hæc autē cōiunctio facta erat principaliter p affectū, vnde antequā affectiua cor- ruperet, nec deceptio in intellectu, nec aliquis defe- ctus in corpore esse poterat, quāuis econuerso po- tuerit esse defectus in affectu, nō præexistente defe- ctu in speculatiuo intellectu, eo quod cōiunctio nō perficatur ad Deum in intellectu: sed in affectu.

AD XI. dicēdū, qđ illā fallā opinionem qua cre- didit esse veniale, quod erat mortale in Adam, præ- cessit mentis elatio: sicut & de muliere dictum est.

AD XII. dicendū, qđ in his, quorum notitiam

A nō habebat, a deceptione defendi poterat, partim ab interiori, quia eius intellectus in alteram partē inclinatus non esset nisi a sufficienti motiuo: partim & principalis a diuina providentia, quæ eum a de- ceptione seruasset immunem.

AD XIII. Dicendū, qđ in statu quo peccauit, di- uinum ei auxilium non defuisset ne seduceretur, si ad Deum se conuertisset: quod quia non fecit, in peccatum, & seductionem cecidit: & tamen illa se- ductio peccatum consecuta est, vt ex dictis patet.

AD XIV. Dicendū, qđ quidam dicunt, quod Adam in statu innocentie nō somniasset: sed istud non est necessarium, somnij. n. visio non est in par- te intellectiua, sed in sensitiua. vnde deceptio non fuisse in intellectu, qui liberum vsum in somno nō habuisset: sed magis in parte sensitiua.

AD XV. Dicendū, qđ qñ sensus repræsentat, qđ accipit, non est falsitas in sensu, vt Aug. dicit in lib. de Vera Rel. sed falsitas est in intellectu, qui iudicat hoc modo esse in rebus sicut sensus demonstrat, quod numquam in Adam fuisse, quia vel a iudicio cessasset intellectus, ut in somnis, vel in uigilando de sensibilibus iudicans, verum medium habuisset.

ARTICVLVS VII.
Vtrum pueri ex Adam in statu innocentie nascentes ple- nam veram omnium scientiam habuissent, sicut habuit Adam.

C SEPTIMO quaeritur, vtrum pueri, qui ex Adam in statu innocentie nascerentur, plenam rerum omnium scientiam habuissent, sicut & Adam ha- buit. Et videtur quod sic, quia fm Ansel. qualis fuit Adam tales filios genuisset: sed Adam omnī natu- raliū scientiam plenam habuit, ut dictū est prius, ergo & illam eius filij mox nati habuissent.

¶ 2 Præ. Sicut affectus perficitur virtute, ita intelle- ctus scientia: sed filij Adam in statu innocentie na- ti, mox cum plenitudine virtutum nati essent, tran- sūdissent. n. in eos originalem iustitiam, vt dicit An- sel. ergo & similiter omnem scientiam habuissent.

¶ 3 Præ. Secundum Bedam, infirmitas, concupi- scentia, ignorantia, & malitia consequuntur ex pec- cato: sed in pueris mox natis nulla fuisse malitia, vel infirmitas, vel concupiscentia, ergo nec ignoran- tia aliqua, & ita habuissent omnem scientiam.

¶ 4 Præ. Magis decussit eos nasci perfectos in ani- ma quam in corpore: sed in corpore absque omni defectu nati fuissent, ergo & in anima absque omni ignorantia.

¶ 5 Præ. Homo in statu innocentie secundum Da- masc. fuit alius angelus: sed angelus mox in sua con- ditione omnium naturalium notitiam habuit. ergo & eadem ratione homines in statu innocentie.

¶ 6 Præ. Eiusdem naturæ fuit anima Adæ, & anima filiorum eius: sed anima Adæ in sui principio con- dita fuit omni plena scientia naturali, ut dictū est. ergo & animæ filiorum in eadem plenitudine sci- entie conderentur.

¶ 7 Præ. Maior perfectio cognitionis debetur ho- mini quam alijs animalibus: sed alia animalia mox nata habent naturalem æstimationem convenientis, & nocitiū, sicut agnus mox natus fugit lupum, & sequitur matrem. ergo multo fortius pueri in sta- tu innocentie perfectam scientiam habuissent.

SED IN CONTRARIVM est auctoritas Hugo. de S. Victore, qui dicit, quod non fuissent nati perfe- cti in scientia, sed ad eam per temporis spatium peruenissent.

¶ 2 Præ.

In fol. ad 5. argu.

Ca. 26. à me- dio. rom. 1.

1. p. q. 101. art. 1.

Lib. de pec- cato origi- nali. cap. 10. à medio, & c. 22. in med.

Loco nunc dido.

Lib. 1. de fa- cta. p. 4. c. 16.

¶ 2 Præter. Cum anima sit corporis perfectio, oportet proficere proportionaliter animam ad corpus: sed pueri in statu innocentia non habuissent perfectam staturam in corpore, sicut Adam habuit in principio suae conditionis, ergo eadem ratione nec habuissent plenam scientiam sicut Adam habuit.

¶ 3 Præter. Filiorum est accipere a patre esse, naturam, & disciplinam: sed si filij Adam mox nati habuissent plenam scientiam, ab eo disciplinam non potuissent accipere, ergo non seruaretur inter eos, & primum parentem completus paternitatis ordo.

RESPON. Dicendum, quod circa hoc est duplex opinio. Quidam enim dicunt, quod pueri in statu innocentia quantum ad ea, quae sunt animae, perfecti fuissent, sicut & Adam, & quantum ad uirtutes & quantum ad scientiam. Quod autem non essent perfecti quantum ad corpus, hoc erat propter necessitatem materni uteri, quia oportebat nasci. Alij vero sequentes Hug. dicunt, quod sicut secundum corpus non statim accepissent perfectam staturam: sed ad eam profecissent tempore, ita ad perfectam scientiam tempore peruenerunt. Ut autem sciatur quae istarum opinionum verior sit, sciendum est, quod alia ratio est de Adam & de filiis eius mox natis. Adam enim quia instituebatur ut principium totius humani generis oportuit ut statim conditus non solum haberet id, quod pertinet ad principium naturalis perfectionis, sed id, quod pertinet ad terminum. Filij autem eius, qui non constituebantur ut principium humani generis, sed ut ex principio existerent, non oportebat in termino perfectionis naturalis institui. Sufficiebat autem si habebant tantum de perfectione mox nati, quantum initium perfectionis naturalis requirit. Initium autem naturalis perfectionis, quo ad cognitionem secundum duas opiniones diuersimode assignatur. Quidam enim ut Platonici, posuerunt quod anima ad corpus uenit plena omnibus scientijs, sed nubes corporis opprimitur, & impeditur ne scientia habita libere ut possit nisi quantum ad quaedam uniuersalia: sed postmodum per exercitium studij & sensuum hominum impedimenta tolluntur ut libere sua scientia uti possit, & sic discere dicunt esse idem quod reminisci. Quod si haec opinio uera esset, tunc oporteret dicere quod pueri mox nati in statu innocentia omnium scientiam habuissent, quia corpus illud in statu innocentia illo, erat omnino subditum anime, quia per molem corporis non potuisset anima ita opprimi ut suam perfectionem omnino amitteret. Sed quia haec opinio procedere uult ex hoc quod eadem ponitur natura Angeli & anime, ut sic anima in sui creatione plenam scientiam habeat, sicut & intelligentia de esse plena formis creata, ratione cuius Platonici dicebant animas fuisse ante corpora, & post corpus redire ad comparas scissas, quasi quasdam intelligentias, quae quidem opinio non est consona catholicae ueritati, ideo secundum opinionem Arist. alij dicunt quod intellectus humanus est ultimus in ordine intelligibilium, sicut materia prima in ordine sensibilibus, & sicut materia secundum sui essentiam considerata nullam formam habet, ita intellectus humanus in sui principio est sicut tabula, in qua nihil scriptum est, sed postmodum in eo scientia per sensus acquiritur uirtute intellectus agentis. Si cigitur principium naturale humanae cognitionis est esse quidem in potentia ad omnia cognoscibilia, non habere autem a principio notitiam nisi eorum, quae statim per lumen intellectus agentis cognoscunt sicut principia uni-

uersalia. Et sic non oportuit filios Adae mox natos omnium scientiam habuisse, sed ad eam tempore proficere peruenissent. Sed tamen aliqua scientiam in se ponere perfecta oportet. Feligendorum, & uirtuorum scientiam, quae ad prudentiam pertinet, quia sine prudentia ceterae uirtutes esse non possunt, ut probatur 6. Ethic. quas uirtutes oportebat pueros habere propter originalem iustitiam. Et haec opinio mihi uidetur uerior, si consideretur id, quod natura integritas requirebat. Si autem aliquid aliud ex diuina gratia eis fuisset collatum supra id, quod naturae integritas requirebat, hoc asseri non potest, cum non habeatur ex auctoritate exprellum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod qualis fuit Adam, tales filios genuisset quantum ad ea, quae sibi debebantur ex natura speciei: sed quantum ad ea, quae sibi debebantur, ut erat principium humani generis, non oportebat, quod filij ei similes nascerentur.

AD SECUNDUM dicendum, quod ad perfectam cognitionem cum Deo, quae status innocentia requirebat, omnes uirtutes requiruntur, non autem omnes scientiae.

AD TERTIUM dicendum, quod quamuis pueri mox nati non habuissent omnem scientiam, non tamen ignorantiam habuissent, quae ex peccato consequitur, quae est nescientia eorum, quae sciri debent, habuissent enim nescientiam eorum, quae status eorum non requirebat, ut scirentur.

AD QUARTUM dicendum, quod in corpore puero non fuisset aliquis defectus quo priuaretur bono, tunc eis debito. Erat tamen in eorum corporibus carentia alicuius boni, quod eis postmodum accessisset, sicut statura perfecta, & donum gloriae, similiter est dicendum ex parte animae.

AD QUINTUM dicendum, quod angelus secundum gradum naturae sunt altiores animabus, quamuis quantum ad beneficium gratiae anime eis possunt esse aequales. Unde non oportet de necessitate concedere, quod angelo naturaliter debetur. In statu autem innocentiae dictus est homo quasi alius angelus, propter similitudinem gratiae.

AD SEXTUM dicendum, quod quamuis anima Adae & animae filiorum eius fuerint eiusdem naturae, non tamen eiusdem officij, quia anima Adae constituebatur, ut quodammodo, unde in posteros omnis disciplina perueniret, & ideo oportebat eam statim esse perfectam, quod non oportuit de animabus filiorum.

AD SEPTIMUM dicendum, quod animalia bruta in sui principio accipiunt naturalem estimationem ad cognoscendum nocuum, & conueniens, quia ad hoc ex propria inquisitione peruenire non possunt. homo autem ad haec, & multa alia potest per rationis inquisitionem peruenire: unde non oportuit, quod omnis scientia naturaliter insit. Et tamen scientia operabilium ad prudentiam pertinentem est homini naturalior, quam scientia speculabilium, unde quidam inueniuntur naturaliter prudentes, non autem naturaliter scientes, ut dicitur Ethic. 6. & propter hoc prudentiam non obliuiscuntur homines de facili sicut scientiam. Et ideo pueri magis tunc fuissent perfecti in his, quae pertinent ad prudentiam, quam in his, quae pertinent ad scientiam speculabilem, ut dictum est.

ARTICVLVS VIII.
 Primum pueri mox nati in statu innocentia usum rationis plenarie habuissent.

OPORTET queritur, utrum pueri mox nati in statu innocentia usum rationis plenarie habuissent. Et

Lib. 1. de 5.
 p. 6. cap. 26.
 tom. 3.